

Despre opera literara Mara de Ioan Slavici

"Mara - apreciaza Nicolae Manolescu in Arca lui Noe, Eseu despre romanul romanesc - este romanul socialitatii invingatoare pe toate planurile in confruntarea cu indivizii luati in parte, pe care natura si varsta ii imping vremelnice la nesupunere.

Colectivitatea face legea pe care individul e tinut s-o respecte; el nu simte deocamdata in aceasta necesitate supra individuala caracterul opresiv. O priveste ca si cum legea tuturor ar fi buna si pentru el".

Aprecierea este ilustrata prin comportamentul Persidei care-si infrunta mama, a lui Natl, care-si infrunta tatal, mentalitatea unei adaptari a Marei invingand pana la urma. "Realismul romanului lui Slavici consta in zugravirea acestui echilibru, doar provizoriu tulburat, dintre viata oamenilor si valorile care le conduc, prin consimtament aproape, destinele, dintre adevarurile particulare ale eroilor si acel unic adevar general in care se topesc toate".

Romanul, considerat cel mai realizat dintre toate ale lui Slavici (La rascruce, Din batrani, Manea, Corbei, Din valurile vietii, Din doua lumi, Cel din urma Armas), apare in revista Vatra iri 1894, iar in volum in anul 1906, in conditiile in care romanul romanesc cunoscuse putine impliniri - Ciocoi vechi si noi de Nicolae Filimon, Viata la tara si Tanase Scatiu de Duiliu Zamfirescu.

Salutat inca de la aparitie de Nicolae Iorga ca o capodopera a genului la noi, G. Calinescu fixeaza in Istoria literaturii romane valoarea scrierii: "Pentru epoca in care a aparut, Mara trebuia sa insemne un eveniment, si astazi, privind inapoi, romanul apare ca un pas mare in istoria genului. si totusi el a trecut sub tacere, toata lumea ramanand incredintata ca scrierea este neizbutita".

In legatura cu eroii evocati, spre deosebire de nuvelele lui Slavici, unde lumea era "aproape exclusiv taraneasca", personajele din Mara se compun din targoveti, breslasi, negustori, "mica burghezie" - cum bine a apreciat N. Iorga, si nu poate fi vorba de zugravirea "sufletului taranesc de peste munti", cum avea sa aprecieze G. Calinescu.

N. Manolescu explica semnificatia temei romanului: "Daca multi eroi slavicieni sunt preocupati de avere, in Mara averea se materializeaza in bani. stim ca in Comoara banul era ochiul dracului, iar in Moara cu noroc filosofia scriitorului se exprima prin aceea a batranei: "multumeste-te cu ce ai, mult-putin, nu provoca soarta". Tragedia izbucneste, in aceasta din urma, in parte datorita setei de bani, in parte datorita fortarii soartei. Pentru prima oara, in Mara, autorul vede, fara dubiu, in ban o valoare pozitiva, iar in energia intreprinzatoare a eroinei un fapt foarte stimabil".

Mara in viziunea lui Calinescu poate fi "tipul comun al femeii mature de peste munti si in genere al vaduvei, intreprinzatoare si aprige" la care apar atat zgarcenia, cat si afectiunea materna; ea ramane insa un personaj din afara sferei social-morale a satului. "Preocupata Mara -afirma Manolescu - e prima femeie-capitalist din literatura noastra. Pe ea n-o intereseaza avutia funciara,

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

ca pe Dinu Paturica ori Tanase Scatii, fata de care infatiseaza un moment ulterior; scopul ei fiind sa stranga bani, intreaga intrepinditate ii este canalizata in afaceri. E o businesswo-man. Mara se lanseaza in afaceri; ea este extrem de calculata, transformand totul in bani.

Prefera sa imprumute cu dobanda decat sa investeasca. Pentru copii pune bani la ciorap (fiecare copil avand ciorapul sau). Mara este preocupata sa tezaurizeze capital, averea fiind masurata prin cati bani strange din arenda podului, din afacerea, cu padurea, cu carnetele". Toate scenele din roman confirma cele spuse mai sus - confruntarea cu Trica in cazul discutiei privind rascumpararea de la armata de catre Bo-cioaca; finalul romanului, in care zgarcenia nu este altceva decat iubirea de avere: "Pare insa ca erau prea multi bani, asa, deodata... Era destul sa-i dea treizeci, douazeci si cinci ori douazeci de mii. Ceilalti tot ai ei raman, dar sunt mai bine pastrati". Asadar, pentru Mara banul aducea respect si impacare.

Titlul explica faptul ca romanul este, in primul rand, "romanul Marei" - al socialului, prin surprinderea aspectelor lumii meseriasilor, a breslelor, a intelectualilor, a raporturilor religioase din lumea infatisata. Prin spatiu si timp actiunea se situeaza in perioada copilariei autorului, intamplarile desfasurandu-se in zona Aradului - Radna, Li-pova, precum si la Budapesta, Viena, univers cunoscut de scriitor si posibil de identificat si in memorialistica lui Slavici. Romanul este alcatuit din 21 de capitole, urmarind destinul Marei, precupeata din Radna, si al copiilor ei, Persida si Trica. Vaduva, eroina, prin spiritul ei intreprinzator, reuseste sa duca o viata prospera.

Asigura Persidei, cu eforturi financiare reduse, educatie corespunzatoare la calugarite, iar lui Trica ii ofera meseria de cojocar, dupa o perioada de ucenicie la Bocioaca.

Romanul se constituie ca o opera despre iubire si casnicie, proiectand in prim-plan dragostea dintre Persida si Natl, feciorul macelarului Hubar. Se poate vorbi si de un roman al Persidei - dragostea ei situandu-se intre' teologul Codreanu, care o iubeste, si Natl, fiul macelarului bogat, dar de alta confesiune; alegerea este pentru cel din urma.

G. Calinescu apreciaza faptul ca: "insusirea esentiala a lui Slavici este insa de a analiza dragostea, de a fi un poet si un critic al eroticii rurale dintr-o provincie de oameni mai propasiti sufleteste, in stare de nuante si de introspectii, desi nerupti inca de hieratica etnografica. Jumatate din roman noteaza incet, rabdator, aprinderea, propagarea si izbucnirea iubirii la o fata constienta prin frumuseti de farmecul ei".

Paralel cu viata Persidei este relevata si cea a lui Trica, si el personaj principal al romanului, care refuza sa faca compromisuri morale.

si fiindca opera este un roman al copiilor si al parintilor, relevam si modul in care Slavici rezolva cazul lui Bandi, bastardul lui Hubar cu Reghina. Tatal incearca sa-l adopte pe psihopatul copil, dar plateste cu viata deoarece compensatia este tardiva! Asadar, in numele unui imperativ etic, in final, desi capitolul se numeste Pace si liniste, Bandi il omoara pe batranul Hubar - cazul fiind ereditar, psihologic, mergand spre naturalism. Este si un roman al parintilor; in afara Marei, se releva

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

cuplurile Hubar-Hubaroaia, Bocioaca-Marta.

Mara se contureaza inca din primele pagini prin ceea ce face si ceea ce are: "Muiere mare, spatoasa, greoaie si cu obrazii batuti de soare, de ploi si de vant, Mara sta ziua toata sub satra, in dosul mesei pline de poame si de turta dulce. La stanga e cosul cu peste, iar la dreapta clocoteste oala fierbinte pentru vornoviste, pentru care rade din cand in cand hreanul de pe masa. (...) ...cand simte greul vietii, Mara nu plange, ci sparge oale, rastoarna mese si cosuri. Ea isi da insa seama cat a avut cand a ramas vaduva, cat are acum si cat o sa aiba odata - si chiar Mara sa fii, te moi cand simti ca e bine sa fii om in lumea asta, sa alergi de dimineata pana seara si sa stii ca n-o faci degeaba".

A devenit celebra fraza care deschide romanul Mara: "A ramas Mara, saraca, vaduva cu doi copii, saracutii de ei, dar era tanara si voinica si harnica si Dumnezeu a mai lasat sa aiba si noroc", vorba devenita un laitmotiv: "inchi-puiti-va si voi, saracutii mamei!" sau "Sunt saraci, saracutii ca n-au tata, e saraca si ea, c-a ramas vaduva cu doi copii!" De aici, prin folosirea stilului indirect liber, se realizeaza caracterizarea Marei din perspectiva colectivitatii in care traieste si din viata interioara, psihologica, asa cum ar vrea sa fie.

Tudor Vianu, in Arta prozatorilor romani, remarca in legatura cu I. Slavici ca acesta introduce oralitatea inaintea lui Creanga, folosind "forme orale, ziceri tipice care alcatuiesc pecetea stilistica a povestitorului moldovean", lui Slavici lipsindu-i insa jovialitatea si vorba lui Creanga.

De cele mai, multe ori capitolele incep cu secvente ilustrative sau reflectii morale cu valoare gnomică, de sentinta: "Nu-i nimic mai iute decat gandul, iar vorba poarta gandul dintr-un om intr-altul"; "Omul vede cu ochii, aude cu urechile, da cu socoteala si te scoate in cele din urma cum esti, ori cat te-ai sili de mult sa pari altfel"; "E mare stapana rusinea, si om sa fii, ca sa nu i te pleci, dac-o cunosti"; "Datoria' sa ti-o platesti la timp, caci are si ea rostul ei si nu sta, dae-o lasi nebagata in seama, in amortire, ci misca si creste de n-o mai poti stapani in cele. din urma".

Capitolul X se deschide prin descrierea targului de la Arad, imagine care are si valoare de document istoric -socio-economic.